

ANTEPFISTIĞI KARAGÖZKURDU [*Hylesinus Vestitus* M. R. (COLEOPTERA: SCOLYTIDAE)]

Dr. Hakan USANMAZ

Ziraat Yüksek Mühendisi

Antepfistiğinde ciddi verim kayıplarına sebep olan karagöz kurdunun erginleri genellikle koyu kahverengi olup, zararlının boyu 3–3,5 mm kadardır. Karagöz kurdunun larvalarının boyu 3–4 mm boyunda, rengi beyaz ve vücudu boğumludur. Pupanın uzunluğu ise ortalama 3,3 mm ve rengi kirli beyazdır.

Resim 1. Karagöz kurdu ergini

Zararlı kışı karagözlerin (meyve gözü) dibinde veya ağaçların kuytu yerlerinde ergin olarak ve çok az bir beslenme ile uyuşuk bir halde geçirir. Şubat ve mart aylarında kışlaklardan çıkan erginler kurumaya yüz tutmuş dalların veya budama artıklarının kabuk ve odun kısmı arasına girerek, odun kısmında ve dalın boyuna doğru 2–3 cm uzunluğunda geniş bir galeri açarlar. Açmış oldukları galerinin etrafına yumurtalarını bırakırlar. Yumurtadan çıkan larvalar birbirini kesmeyen galeriler açar. Larva dönemi ortalama 40–50 gün kadar sürer ve larva döneminin sonuna doğru kendilerine bir odacık hazırlarlar. Hazırladıkları bu odacık içinde pupa dönemine geçerler. Pupalardan 8–10 gün içinde erginler meydana gelir. Ergin çıkışı mayıs ayında başlar. Karagözkurdu yılda 1 döl verir.

Erginler çevrede bulunan en yakın ağaçlara ve bahçelere uçarak taze sürgünlerin karagöz ve sürgün gözlerinde beslenir. Erginler bu beslenme sırasında 2–3 cm uzunluğunda galeri açarlar. Antepfistiği karagözkurdu'nun zararı; larva ve ergin zararı olmak üzere iki şekildedir.

Larva zararı

Kışlaktan çıkan erginler, kurumuş veya kurumaya yüz tutmuş zayıf ağaçların dal ve gövdelerindeki kabuk altlarına bıraktıkları yumurtalardan çıkan genç larvalar bu ağaçlarda galeri açarak iletim kanallarını tahrip eder ve kurumalarına neden olur (Resim 2). Ayrıca erginler kabuğu delerek galeri dışına çıkışlarından kabuk üzerindeki çıkış delikleri kurumayı hızlandırır (Resim 3).

Resim 2. Zararlının larvalarının açtığı galeriler

Resim 3. Erginlerin oluşturduğu çıkış delikleri

Ergin zararı

Mayıs ortalarında üreme ortamlarından çıkan erginler bahçelerdeki ağaçlara dağılarak, sürgün ve meyve gözlerinin diplerinde beslenir (Resim 4). Bu beslenme sonucu oluşan 2-4 cm uzunluğunda galeriler nedeniyle meyve gözleri kuruyup dökülür.

Resim 4. Karagöz kurdu ergin beslenmesi

Mücadelesi

Zararlı ile mücadelede bahçe içerisinde veya yakınında bulunan budama artıkları mutlaka uzaklaştırılmalı ve yakılmalı yada üzerleri bir branda ile sıkıca kapatılmalıdır.

Zararlının üreme zamanı olan şubat, mart aylarında, bahçelerdeki budama artıkları veya kurumak üzere olan dallar demet yapılarak her 10 ağaçtan birinin altına yada gövdesine tuzak olarak bırakılır. Şubat ayından itibaren nisana kadar bahçede bulunan tüm erginler çiftleştikten sonra bu dalların içine girip yumurta bırakırlar. Nisan sonlarına doğru bu tuzak dallar, ilk giriş deliğinden talaş çıkmaya başlayınca toplanıp bahçeden uzaklaştırılır.

Mücadelesinde başarılı olabilmek için; bu önlemlerin yaygın ve bölgesel olarak yapılması büyük önem taşımaktadır.

Resim 5. Bahçe kenarına yığılmış olan budama artıkları